

DNI W DIECEZJACH JAKO PRELUDIUM PRZED ŚWIATOWYMI DNIAI MŁODZIEŻY W KRAKOWIE. DOŚWIADCZENIE ARCHIDIECEZJI SZCZECIŃSKO-KAMIEŃSKIEJ

Marcin Szczodry*

Wydział Teologiczny Uniwersytetu Szczecińskiego

Wprowadzenie

Światowe Dni Młodzieży (ŚDM) wpiwały się na stałe w kalendarz duszpasterski Kościoła powszechnego. Odbywają się od 1986 roku w wymiarze diecezjalnym oraz co dwa lub trzy lata w wymiarze międzynarodowym¹. Po ponad 30 latach wykształcił się schemat spotkań młodych ludzi pod przewodnictwem papieża, który obejmuje: mszę św. na otwarcie, sprawowaną przez biskupa diecezji, na terenie której odbywają się ŚDM; ceremonię powitania Ojca św., drogę krzyżową, nocne modlitewne czuwanie oraz mszę św. na zakończenie pod przewodnictwem papieża. Program ŚDM obejmuje także katechezy wygłaszane

* Ks. dr Marcin Szczodry – adiunkt w Katedrze Teologii Moralnej i Duchowości Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego. Zainteresowania badawcze: teologia moralna, bioetyka początków życia, moralność młodzieży, personalizm. E-mail: marcin.szczodry@usz.edu.pl.

¹ Spotkanie młodych z okazji Nadzwyczajnego Jubileuszu Odkupienia w Rzymie w 1984 r., jak również spotkanie młodych w Rzymie w roku 1985 z okazji Międzynarodowego Roku Młodzieży były wydarzeniami, które poprzedziły ogłoszenie cyklicznych obchodów Światowych Dni Młodzieży (choć czasami mylnie są wliczane jako obchody ŚDM). Pozostając pod wrażeniem spotkań z młodymi z całego świata, Jan Paweł II postanowił kontynuować tę formę towarzyszenia młodym ludziom i nadać jej cykliczny charakter. Swoją ideę dotyczącą Światowych Dni Młodzieży przedstawił podczas spotkania oplatkowego Kurii Rzymskiej 20 grudnia 1985 r., postanawiając, iż święto młodych będzie obchodzone corocznie w Niedzielę Palmową (por. I. Korpyś, *Wszystko o Światowych Dniach Młodzieży*, Częstochowa 2016, s. 17–19).

przez biskupów, możliwość skorzystania z sakramentu pokuty i pojednania (specjalna Strefa Pojednania, w której spowiadają księża w różnych językach), Festiwal Młodych (różne wydarzenia artystyczne i kulturalne, koncerty, wystąpienia teatralne, których protagonistami są uczestnicy ŚDM). Kolejne ŚDM z udziałem papieża w różnych częściach świata były transmitowane przez telewizję i Internet. Relacje z poszczególnych punktów programu przekazywała prasa, powstało wiele publikacji naukowych, które analizowały nauczanie papieskie skierowane do młodych oraz sam fenomen ŚDM. Nie ulega wątpliwości, że ŚDM jako religijne spotkanie tak wielkiej liczby osób zasługuje na pogłębioną analizę naukową, przede wszystkim od strony teologicznej i pastoralnej, jak również socjologicznej, kulturowej, religioznawczej, medialnej itp. Można zaryzykować tezę, że w pewnym stopniu praca ta została już wykonana.

Istnieje jednak duża część wydarzenia, jakim jest spotkanie młodych z całego świata, która pozostaje w cieniu, jest mniej medialna oraz znacznie słabiej poznana i opracowana – chodzi o Dni w Diecezjach (DwD)². Nie są one oficjalnie częścią ŚDM, lecz poprzedzają je, są niejako prelude, które ma miejsce w diecezjach na terenie państwa-gospodarza ŚDM. Po raz pierwszy taką rozszerzoną formułę spotkania młodych ludzi zaproponowano przy okazji odbywających się w 1997 roku w Paryżu ŚDM³. Francuskie diecezje zaprosiły wówczas grupy młodzieży z zagranicy, aby przed oficjalnym rozpoczęciem ŚDM kilka dni spędziły na ich terytorium, poznając ludzi, historię, kulturę i duchowość różnych regionów. Pomysł spotkał się z tak dużym zainteresowaniem, że na stałe wpisał się w organizację ŚDM w kolejnych państwach.

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie DwD, które miały miejsce na terenie archidiecezji szczecińsko-kamieńskiej w tygodniu poprzedzającym ŚDM w Krakowie. W tym celu przeprowadzono wnikliwą kwerendę w archiwach Wydziału Duszpasterskiego Kurii Metropolitalnej oraz w Archidiecezjalnym Centrum ŚDM.

² Jedną z prób systematycznego opisu Dni w Diecezjach znajdujemy w: K. Radwańska, A. Siurnicka, *Jak formowały się Wieczernik i Synaj? – przygotowania do Światowych Dni Młodzieży 2016 w Krakowie na przykładzie archidiecezji warmińskiej i diecezji tarnowskiej*, w: *Młodzież nadzieją Kościoła czy Kościół nadzieją młodzieży?*, red. J. Dziedzic, M. Ostrowski, T. Panuś, Kraków 2017, s. 365–376.

³ Por. F. Kohn, *Światowe Dni Młodzieży w Paryżu. Olbrzymie zaskoczenie postawą młodzieży francuskiej*, w: *Młodzież nadzieją Kościoła i świata*, red. L. Balter i in., Poznań 2008, s. 300.

DwD nie były tylko kilkudniowym wydarzeniem z przygotowanym programem, w którym uczestniczyła polska i zagraniczna młodzież. Stały się okazją, aby uruchomić potencjał dobra, twórczych możliwości⁴ oraz kreatywności wśród młodych oraz ich duszpasterzy. Zdynamizowały duszpasterstwo młodzieży oraz stworzyły szansę, aby zaprosić do uczestnictwa tych młodych, którzy do tej pory stali z daleka od Kościoła. Spoglądając na DwD w takiej szerszej perspektywie, zostaną przedstawione: 1) przygotowania organizacyjne do DwD w archidiecezji szczecińsko-kamieńskiej; 2) przygotowania duchowe; 3) program DwD w archidiecezji szczecińsko-kamieńskiej; 4) uczestnictwo młodzieży w DwD oraz w ŚDM. W zakończeniu sformułowane zostaną wnioski pastoralne.

1. Etap przygotowań organizacyjnych do DwD w archidiecezji szczecińsko-kamieńskiej

Kościół w Polsce podjął wielotorowe przygotowania organizacyjne do ŚDM i DwD, w ramach których powołano w każdej lokalnej wspólnoty Kościoła Diecezjalne Centra ŚDM oraz koordynatorów diecezjalnych. W archidiecezji szczecińsko-kamieńskiej Archidiecezjalne Centrum ŚDM działało w ramach Wydziału Duszpasterskiego Kurii Metropolitalnej pod kierunkiem ks. biskupa Henryka Wejmana, dyrektora Wydziału – ks. Piotra Skiby oraz diecezjalnego koordynatora ŚDM – ks. Marcina Szczodrego⁵.

1 lutego 2015 roku ks. arcybiskup Andrzej Dzięga mianował w każdym dekanacie archidiecezji Dekanalnego Koordynatora ŚDM⁶. Zadaniem duszpasterzy pełniących tę funkcję była koordynacja przygotowań grup polskiej młodzieży, tworzenie dekanalnych i parafialnych centrów przygotowań do ŚDM, jak również organizacja przyjęcia gości z zagranicy podczas DwD.

Archidiecezjalne Centrum ŚDM organizowało cykliczne spotkania, którym przewodniczył ks. bp Henryk Wejman, podczas których omawiano stan przy-

⁴ Por. Jan Paweł II, *Przekroczyć próg nadziei*, Lublin 1995, s. 108.

⁵ Zob. Archiwum Kurii Szczecińsko-Kamieńskiej, Wydział Duszpasterski (dalej: AKSK, WD), DM-ŚDM 2016, bez. sygn., Struktura Archidiecezjalnego Centrum ŚDM (20.01.2015); AKSK, WD, DM-ŚDM 2016, bez. sygn., Archidiecezjalne Centrum Świątowych Dni Młodzieży w Szczecinie (1.09.2015).

⁶ Zob. AKSK, WD, sygn. CK 105/2015, Dekret powołujący Dekanalnych Koordynatorów Świątowych Dni Młodzieży – Kraków 2016; AKSK, WD, sygn. DM 4/2015, Dekret powołujący Dekanalnych Koordynatorów Świątowych Dni Młodzieży – Kraków 2016.

gotowań do ŚDM, wypracowywano program DwD oraz podejmowano kwestię duchowego przygotowania młodzieży do międzynarodowego święta młodych⁷. Temat ŚDM i DwD podejmowany był również na konferencjach księży dziekanów oraz podczas spotkań dekanalnych.

Podjęto współpracę z miastami, które miały gościć pielgrzymów podczas DwD, z Urzędem Marszałkowskim oraz Urzędem Wojewódzkim⁸.

W celu pozyskania środków na organizację DwD ks. arcybiskup na wniosek Rady Ekonomicznej, obradującej dnia 14 kwietnia 2015 roku, zarządził przeprowadzenie sześciu zbiórek do puszek (jedna zbiórka raz na kwartał do lipca 2016 r.) w parafiach całej archidiecezji. Kwesty odbywały się przy udziale wolontariuszy ŚDM oraz młodzieży wybierającej się na spotkanie z papieżem do Krakowa.

10 lipca 2016 roku, kilkanaście dni przed rozpoczęciem Dni w Diecezji, ks. arcybiskup Andrzej Dzięga skierował do diecezjan list pasterski, w którym zwrócił uwagę, że „w tym wydarzeniu trzeba uczestniczyć. Będzie to nie tylko piękne doświadczenie duchowe w tym roku, ale na długie lata pozostanie w Waszej pamięci jako źródło bogatych doświadczeń religijnych o charakterze ponadnarodowym. To również będą owoce działania Ducha Świętego⁹”. Zaprosił młodzież, księży, katechetów, rodziny do udziału w Święcie Młodych na terenie archidiecezji szczecińsko-kamieńskiej. Zachęcał młodych ludzi: „Wy bądźcie gospodarzami tego wydarzenia: dajcie świadectwo Waszej młodzińskiej wiary i radości w Duchu Świętym. Niech Wasi rówieśnicy z zagranicy doświadczą znanej wszystkim polskiej gościnności. Pokażcie – tak jak tylko Wy to potraficie – piękno naszego Kościoła lokalnego, piękno naszego regionu, bogactwo naszej kultury¹⁰”. Ks. arcybiskup zapewniał, że „wspólnie z biskupami naszej archidiecezji: Henrykiem, Janem i Marianem Błazejem, z biskupem Jakubem z Francji, z biskupem Albertem z Kanady oraz z biskupem Ludwikiem z niemieckiej diecezji Bamberg, chcemy być z wami, chcemy wsłuchiwać się w głos młodego pokolenia, w Wasze nadzieje i w Wasze niepokoje. Chcemy towarzyszyć Wam w pięknej drodze wiary z Maryją za Jezusem, który jedyny zna w pełni tajniki Waszego serca i potrafi odpowiedzieć na najbardziej skryte pytania¹¹”. List pasterski był okazją, aby podziękować wszystkim,

⁷ Zob. notatki ze spotkań Archidiecezjalnego Centrum ŚDM z 13.04.2015, 8.06.2015, 28.09.2015, 5.04.2016 oraz 15.06.2016, w: AKSK, WD, DM-ŚDM 2016, bez sygn.

⁸ Zob. AKSK, WD, DM-ŚDM 2016, bez sygn., Propozycje współpracy z miastem i regionem, Dni w Diecezjach w ramach Światowych Dni Młodzieży 2016, 20–25 lipca 2016 r., Szczecin.

⁹ A. Dzięga (abp), *Słowo Pasterskie na XV niedzielę zwykłą – 10 lipca 2016 r.*, „Prezbiterium” 7–8 (2016), s. 189.

¹⁰ Tamże, s. 187–188.

¹¹ Tamże, s. 188.

którzy zaangażowali się w przygotowanie DwD na terenie archidiecezji: wolontariuszom, księżom, katechetom, wychowawcom, opiekunom grup młodzieżowych, rodzinom, które zadeklarowały chęć przyjęcia gości z zagranicy do swojego domu, ofiarodawcom, władzom samorządowym oraz służbom publicznym.

2. Przygotowania duchowe

Papież Benedykt w przemówieniu do Kardynałów Kurii Rzymskiej 22 grudnia 2008 roku zauważył, że Światowe Dni Młodzieży nie ograniczają się tylko do jednego tygodnia, kiedy są zauważalne w mediach i opisywane jako spektakularne zwołanie młodych katolików pod przewodnictwem papieża. Nim dojdzie do takiego spotkania, trzeba odbyć długą drogę zewnętrzną i wewnętrzną¹². Obejmuje ona przygotowania organizacyjne oraz przygotowania duchowe. Jan Paweł II, inicjator ŚDM, bardzo szybko dostrzegł głębszy wymiar tych spotkań. W *Orędziu do Młodych* z okazji V ŚDM w 1990 roku napisał: „Światowy Dzień jest nie tylko świętem, ale także poważnym duchowym zadaniem. Aby był on owocny, potrzebne jest przygotowanie się doń pod kierunkiem pasterzy w diecezjach i w parafiach, w stowarzyszeniach, ruchach i kościelnych wspólnotach młodzieżowych”¹³.

Światowe Dni Młodzieży odbywające się w 2016 roku w Polsce pozwoliły jeszcze bardziej doświadczyć tego, że nie jest to tylko jednorazowa akcja, która odbywa się co 2–3 lata z udziałem papieża w różnych częściach świata, ale że jest to propozycja formacyjna, rozłożona na znacznie dłuższy okres czasu, propozycja do wykorzystania w duszpasterstwie młodzieży. Na terenie archidiecezji szczecińsko-kamieńskiej wiele parafii i wspólnot młodzieżowych skorzystało z propozycji Krajowego Duszpasterstwa Młodzieży, które na poszczególne lata przygotowało do ŚDM w Krakowie opracowało specjalne zeszyty formacyjne¹⁴.

Materiały przygotowane na każdy miesiąc, począwszy od pierwszej niedzieli adwentu 2013 roku aż do spotkania w Krakowie w lipcu 2016 roku, zawierały wpro-

¹² Por. Benedykt XVI, *Wydarzenia minionego roku wskazują drogę ku przyszłości*, „L'Osservatore Romano” (wyd. pol.) 2 (2009), s. 10.

¹³ Jan Paweł II, *Orędzie do młodych całego świata z okazji V Światowego Dnia Młodzieży*, „L'Osservatore Romano” (wyd. pol.), 10–11 (1989), s. 32.

¹⁴ Zob. Krajowe Duszpasterstwo Młodzieży, *Cz@t ze Słowem! Przygotowania duchowe do ŚDM 2016 w Krakowie*, Warszawa 2013; Krajowe Duszpasterstwo Młodzieży, *Serce 2.0. Przygotowania duchowe do ŚDM 2016 w Krakowie*, Warszawa 2015; Krajowe Duszpasterstwo Młodzieży, *Deo Profil. Przygotowania duchowe do ŚDM 2016 w Krakowie*, Warszawa 2015.

wadzenie, konspekt spotkania w grupie, medytacje biblijne do indywidualnego wykorzystania, wideokomentarze do niedzielnych Ewangelii (zamieszczane na stronie internetowej KDM) oraz propozycję wspólnotowej celebracji do wykorzystania we wspólnocie parafialnej, dla szerszego grona wiernych. Konspekty pracy w grupach oparte były na metodzie ewangelicznej rewizji życia: widzieć, ocenić, działać. Program formacyjny dla młodzieży uwzględniał również przygotowania do Jubileuszu 1050. rocznicy chrztu Polski. W pierwszym roku formacyjnym skoncentrowano się na przedstawieniu kerygmatu, w drugim roku zaproszono młodzież do odkrycia tajemnicy, piękna i mocy sakramentów pojednania oraz Eucharystii. Trzeci rok podkreślał wymiar *caritas* życia chrześcijańskiego¹⁵.

Ważnym etapem na drodze formacji młodzieży są obchody Niedzieli Palmowej, podczas których świętuje się w Kościołach lokalnych na całym świecie Światowy Dzień Młodzieży. Wieloletnią tradycją archidiecezji szczecińsko-kamieńskiej jest celebracja tego dnia w wymiarze parafialnym w Niedzielę Palmową, natomiast obchody Dnia Młodzieży w wymiarze diecezjalnym odbywają się corocznie w dniach 1–3 maja w różnych zakątkach archidiecezji¹⁶. W latach 2014–2016, czyli w trzyletnim okresie przygotowawczym do ŚDM w Krakowie, Archidiecezjalne Dni Młodych gościły w Barlinku. Hasłami towarzyszącymi tym dniom były tematy zaproponowane przez papieża Franciszka: w 2014 roku „Błogosławieni ubodzy w duchu, albowiem do nich należy królestwo niebieskie” (Mt 5,3), w 2015 roku „Błogosławieni czystego serca, albowiem oni Boga oglądać będą” (Mt 5,8), natomiast w 2016 roku „Błogosławieni miłosierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią” (Mt 5,7)¹⁷. Każdego roku uczestniczyło w takich spotkaniach ponad 1000 osób z terenu całej archidiecezji. W 2016 roku, na zakończenie Dni Młodych, odbyło się uroczyste posłanie młodzieży na ŚDM do Krakowa.

Stałym elementem duchowych przygotowań do ŚDM jest peregrynacja Symboli ŚDM w kraju, który jest gospodarzem tego wydarzenia. Peregrynacja rozpoczęła się 13 kwietnia 2014 roku w Rzymie, kiedy to młodzież brazylijska przekazała młodzieży polskiej Znaki ŚDM: Krzyż i Ikonę Matki Bożej Salus

¹⁵ Por. M. Szczodry, *Program formacyjny polskiej młodzieży w kontekście przygotowań do Światowych Dni Młodzieży Kraków 2016*, „Studia Paradyskie” 26 (2016), s. 222–223.

¹⁶ Krótki rys historyczny Archidiecezjalnych Dni Młodych można znaleźć w: P. Fryszka, *Rys historyczny Dni Młodych w Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej*, w: *Poradnik uczestnika Dni Młodych Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej*, red. P. Fryszka, Szczecin 2017, s. 58–62.

¹⁷ Por. Franciszek, *Zarażanie radością. Orędzie na XXIX Światowy Dzień Młodzieży 2014 r.*, „L’Osservatore Romano” (wyd. pol.) 2 (2014), s. 10.

Populi Romani. 14 kwietnia 2014 roku Symbole ŚDM rozpoczęły pielgrzymowanie po Polsce, od archidiecezji poznańskiej, aby w kolejnych miesiącach odwiedzić wszystkie diecezje w kraju, jak również zawitać do Kościołów w Europie Środkowo-Wschodniej. Na trasie pielgrzymki znalazła się Białoruś, Litwa, Łotwa, Rosja, Ukraina, Mołdawia, Rumunia, Węgry, Słowacja, Czechy. W archidiecezji szczecińsko-kamieńskiej peregrynacja odbyła się w dniach 7–20 lutego 2016 roku. W jej trakcie Krzyż i Ikona Matki Bożej odwiedziły: 29 dekanatów (na 36 istniejących), 55 parafii (spośród 273), Arcybiskupie Wyższe Seminarium Duchowne, Karmel, sześć szkół, trzy więzienia, schronisko dla nieletnich, trzy szpitale, hospicjum, dom pomocy społecznej, schronisko dla bezdomnych. W trakcie tego wydarzenia wszyscy kapłani zostali zaproszeni do wspólnej modlitwy na stacjach peregrynacji Symboli ŚDM w ramach Wielkopostnego Dnia Skupienia Duchowieństwa¹⁸.

Istotnym elementem duchowych przygotowań do ŚDM w wymiarze ogólnopolskim było zaproponowanie młodzieży bardzo konkretnej formy czynienia miłosierdzia w ramach projektu Młodzi Misjonarze Miłosierdzia. Propozycja ta wpisywała się w apel papieża Franciszka, który ogłaszając Jubileusz Miłosierdzia, pisał: „Jest moim gorącym życzeniem, aby chrześcijanie przemyśleli podczas Jubileuszu uczynki miłosierdzia względem ciała i względem ducha. Będzie to sposobem na obudzenie naszego sumienia, często uspiętego w obliczu dramatu ubóstwa, a także umożliwi nam coraz głębsze wejście w serce Ewangelii, gdzie ubodzy są uprzywilejowani dla Bożego miłosierdzia”¹⁹. Aby rozpropagować ideę projektu Młodzi Misjonarze Miłosierdzia, Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej ogłosił konkurs zaadresowany do uczestników grup przygotowujących się do wyjazdu na ŚDM do Krakowa. Celem konkursu była promocja wolontariatu i zachęta do pełnienia miłosierdzia, nagrodą zaś dofinansowanie uczestnictwa w ŚDM w kwocie od 100 do 200 zł na osobę. Zadaniem uczestników konkursu było zaangażowanie się w działanie wolontariackie oraz przygotowanie pracy konkursowej prezentującej podjęte działania w formie filmu, fotografii, strony

¹⁸ Por. AKSK, WD, sygn. CK 2/2016, Komunikat Kurii Metropolitalnej Szczecińsko-Kamieńskiej (14.01.2016 r.); AKSK, WD, DM-ŚDM 2016, bez sygn., Kalendarz peregrynacji Krzyża i Ikony ŚDM 6–20 lutego 2016 r.

¹⁹ Franciszek, *Misericordiae Vultus. Bulla ogłaszająca Nadzwyczajny Jubileusz Miłosierdzia*, „L'Osservatore Romano” (wyd. pol.) 5 (2015), nr 15.

internetowej, bloga, fanpage'a, audycji radiowej lub prezentacji multimedialnej²⁰. Ostatecznie Caritas dofinansowało 19 osób kwotą 200 zł, 21 osób kwotą 150 zł, natomiast 14 osób zdobyło nagrodę w wysokości 100 zł²¹.

3. Program Dwd w archidiecezji szczecińsko-kamieńskiej

Dni w Diecezjach odbyły się na terenie całej Polski w okresie od 20 do 25 lipca 2016 roku, bezpośrednio poprzedzając centralne wydarzenia ŚDM w Krakowie.

Na czas przygotowań do ŚDM Kraków 2016 każda z diecezji w Polsce przybrała nazwę biblijną. Nazwy te nawiązywały do specyfiki danego rejonu Polski, charakteryzowały lokalny Kościół oraz zapowiadały treści, którymi gospodarze chcieli podzielić się ze swoimi gośćmi. Każda z nazw odsłaniała także pewien aspekt Bożego miłosierdzia.

Archidiecezja szczecińsko-kamieńska stała się biblijnym Damaszkiem. W zarysie programu, który został udostępniony na stronach internetowych Archidiecezjalnego Centrum ŚDM w Szczecinie²², znalazło się odniesienie do historii św. Pawła, który podczas drogi do Damaszku przeżył spotkanie ze zmarłym Chrystusem, co zapoczątkowało jego drogę nawrócenia oraz było impulsem do podjęcia misji ewangelizacyjnej. Tematyka poszczególnych dni osnuta była wokół historii opowiedzianej w *Dziejach Apostolskich* i zachęcała gości z zagranicy do wyruszenia śladami św. Pawła, który pod Damaszkiem doświadczył Bożego i ludzkiego miłosierdzia.

Pierwszy dzień został zatytułowany: „W drodze do Damaszku” (por. Dz 9, 3) i był dniem przyjazdu oraz zakwaterowania u rodzin. Tak jak św. Paweł, który wyruszając do Damaszku nie wiedział, że ta podróż odmieni całkowicie jego życie, tak dla młodzieży z zagranicy uczestnictwo w ŚDM w Krakowie oraz w Dwd w Szczecinie mogło stać się okazją do wielu niezapomnianych i ubogających spotkań.

W drugim dniu, 21 lipca, oficjalnie rozpoczęto Dwd. Hasło tego dnia brzmiało: „Pierwsze spotkania” (por. Dz 9, 8–18) i nawiązywało do historii

²⁰ Por. AKSK, WD, sygn. Car-242-04-16.

²¹ Por. AKSK, WD, DM-ŚDM 2016, bez sygn., Informacje Wydziału Duszpasterskiego z dnia 13 września 2016 r.

²² www.sdm.ichtis.info (dostęp: 10.10.2016). Program szczegółowy Dni w Diecezji znajduje się w aneksie, na podst.: *Szczecin. Przewodnik pielgrzyma*, Szczecin 2016, s. 4–6.

Pawła, który po spotkaniu z Chrystusem pod Damaszkiem wkraczał do miasta jako ślepiec. Potrzebował ludzi, którzy trzymając go za ręce, wskazywali mu drogę. Potrzebował pomocy Ananiasza, aby odzyskać wzrok (por. Dz 9, 8–18). Podobnie dla przyjezdnych z zagranicy pierwsze chwile w nowym miejscu, w nowym państwie, w innej kulturze, wśród osób mówiących niezrozumiałym językiem, mogą wydawać się trudne. Polscy gospodarze zapewniali jednak, że już pierwszego dnia goście spotkają ludzi, którzy pomogą im poczuć się jak u siebie w domu.

Dzień inauguracyjny Dni w Diecezji rozpoczął się uroczystą mszą św. w Bazylice Katedralnej pw. św. Jakuba w Szczecinie, podczas której przywitano wszystkie grupy zagraniczne przybyłe do Polski na ŚDM. Po południu młodzież zwiedzała miasto, poznawała kulturę polską, uczestniczyła w Jarmarku Jakubowym odbywającym się przy katedrze. Wieczorem na Zamku Książąt Pomorskich odbył się koncert ewangelizacyjny zespołu „Deus Meus”.

Kolejnego dnia, w piątek 22 lipca, młodzież z zagranicy została zaproszona, aby zapoznać się z pięknem duchowym, kulturalnym oraz turystycznym archidiecezji. Każda grupa mogła wybrać jedną z zaproponowanych tras, które prowadziły do najciekawszych zakątków Kościoła szczecińsko-kamieńskiego. Dzień ten nosił nazwę: „W krainie Damaszku”. Młodzież udała się na północ archidiecezji – do Świnoujścia, oraz na południe – do Myśliborza. Punktem wspólnym programu w obu miejscach było nawiedzenie kościoła stacyjnego Jubileuszowego Roku Miłosierdzia, przejście przez Bramę Miłosierdzia oraz uczestnictwo w nabożeństwie odnowienia przyrzeczeń chrzcielnych. Nawiązano tym samym do obchodzonego w Polsce jubileuszu 1050-lecia chrztu Polski.

W sobotę 23 lipca zaplanowano dzień jedności w Szczecinie, któremu towarzyszyło hasło: „Z uczniami w Damaszku” (por. Dz 9,20). Autor Dziejów Apostolskich podaje, iż po swoim nawróceniu Paweł „jakiś czas spędził z uczniami w Damaszku i zaraz zaczął głosić w synagogach, że Jezus jest Synem Bożym (...). Występował coraz odważniej, dowodząc, że Ten jest Mesjaszem, i szerzył zamieszanie wśród Żydów mieszkających w Damaszku” (Dz 9, 20.22). Organizatorzy DwD liczyli, że obecność młodych ludzi w Szczecinie oraz świadectwo ich wiary stworzy pozytywne zamieszanie wśród mieszkańców miasta oraz że uda się na ulicach Szczecina stworzyć ewangeliczny „raban”, do jakiego zachęcał papież Franciszek w Rio de Janeiro²³. Tego dnia wszystkie grupy zagraniczne,

²³ Por. Franciszek, *Niech was będzie słycać*, „L'Osservatore Romano” (wyd. pol.) 8–9 (2013), s. 8.

które przyjechały na DwD, spotkały się w Szczecinie z polską młodzieżą z terenu całej archidiecezji oraz mieszkańcami miasta na Dniu Jedności. Przy katedrze odbyła się prezentacja grup narodowych, które wystąpiły we własnych strojach i z własnymi flagami. Następnie uczestnicy przeszli ulicami miasta z katedry na Jasne Błonia (miejsce, na którym w 1987 r. św. Jan Paweł II odprawił mszę św. podczas swojej pielgrzymki do Polski). Tego dnia goście z zagranicy oraz ich rówieśnicy z Polski poznawali stolicę archidiecezji i województwa w różnych wymiarach: duchowym, kulturalnym oraz turystycznym. Na zakończenie dnia w Sanktuarium Najświętszego Serca Pana Jezusa odbył się koncert ewangelizacyjny zespołu „Clerboyz” oraz msza św. w Bazylice św. Jana Chrzciciela.

Ostatni dzień DwD, niedziela 24 lipca, został zarezerwowany dla parafii i rodzin, które gościły pielgrzymów z zagranicy. Hasło tego dnia brzmiało: „Na ulicy Prostej, w domu Judy” (por. Dz 9, 11) i nawiązywało do historii Pawła, który gdy wszedł niewidomy do Damazku, skierował się pod konkretny adres: na ulicę Prosta, do domu Judy (por. Dz 9, 11). Podczas DwD schronieniem dla pielgrzymów stał się polski dom, z konkretnymi mieszkańcami, pod konkretnym adresem. Dzień ten był okazją, by spędzić czas z rodzinami i parafiami, które ugościły młodzież z zagranicy.

W nocy z niedzieli na poniedziałek (24/25 lipca) młodzież wyruszyła ze szczecińskiego Damazku do Krakowa na wydarzenia centralne ŚDM oraz spotkanie z Ojcem Świętym. Tego dnia oficjalnie zakończyły się DwD w Szczecinie.

4. Uczestnictwo młodzieży w DwD oraz w ŚDM

Podczas DwD teren archidiecezji szczecińsko-kamińskiej odwiedziło ponad 1000 osób z zagranicy, które przybyły w grupach narodowych z Belgii, Brazylii, Danii, Francji, Irlandii, Izraela, Kanady, Meksyku, Niemiec, Ukrainy oraz pojedyncze osoby z jezuickiej grupy Magis, pochodzące z Indonezji, Rumunii, Słowacji i Brazylii. Na wydarzenia DwD zarejestrowało się 1087 młodych mieszkańców archidiecezji²⁴, choć wielu brało udział w poszczególnych punktach programu nie dokonawszy rejestracji. W organizację DwD zaangażowanych było ok. 100 wolon-

²⁴ Na niektóre punkty programu, ze względów bezpieczeństwa, wymagana była bezpłatna rejestracja. Zarejestrowani uczestnicy otrzymywali pakiet pielgrzyma, w którym znajdowały się: identyfikator upoważniający do bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską oraz umożliwiający bezpłatny wstęp do muzeów, przewodnik pielgrzyma, specjalnie wydane książeczki przedstawiające historię Polski, materiały promocyjne miasta i regionu, pamiątki.

tariuszy z różnych parafii, wspólnot i grup młodzieżowych. Na centralne obchody ŚDM do Krakowa wyjechało z terenu archidiecezji szczecińsko-kamińskiej 1514 osób, zarejestrowanych w makrogrupie archidiecezjalnej²⁵. Należy również wziąć pod uwagę, że kilkadziesiąt osób uczestniczyło w wolontariacie krakowskim, nie rejestrując się w makrogrupie archidiecezjalnej, pewna grupa młodzieży pojechała natomiast na ŚDM do Krakowa nie rejestrując się w systemie.

Liczby pokazują, że w Dniach w Diecezji na terenie archidiecezji szczecińsko-kamińskiej oraz w ŚDM w Krakowie wzięła udział znaczna grupa młodzieży. Ilościowo liczba ta porównywalna jest z liczbą uczestników Archidiecezjalnych Dni Młodzieży. Pytanie, jakie nasuwa się w tym kontekście, brzmi: czy udział młodzieży w lipcowych wydarzeniach nie mógł być większy, biorąc pod uwagę rangę wydarzenia, towarzyszący mu rozgłos medialny oraz kilkumiesięczne przygotowania we wszystkich parafiach archidiecezji? Czy duszpasterze i katecheci dostrzegli ogromny potencjał duszpasterski tych wydarzeń i czy zrobili wszystko, aby zachęcić młodzież do wzięcia w nich udziału?

Młodzież biorąca udział w DwD podkreślała, że formuła i program tego wydarzenia pozwoliły na bardzo bliski kontakt z gośćmi z zagranicy. Obawy przed trudnościami w komunikacji językowej bardzo szybko znikły – sprzyjał temu klimat otwartości, zaufania i życzliwości. Kontakt z zagranicznymi gośćmi opisywany był jako bardzo pozytywne doświadczenie. Dla polskiej młodzieży oraz goszczących rodzin i parafii była to okazja do spotkania się nie tylko z osobami z innych kręgów kulturowych, ale także do doświadczenia innych form przeżywania wiary i wyrażania jej na zewnątrz²⁶. Także goście z zagranicy mogli poznać kulturę i historię Polski, szczególnie Pomorza Zachodniego. Podczas trwania DwD zagraniczni pielgrzymi ze swoimi rówieśnikami z Polski mogli bezpłatnie zwiedzać szczecińskie muzea oraz korzystać z komunikacji miejskiej (za okazaniem identyfikatora uczestnika DwD).

Wszyscy pielgrzymi, którzy przybyli na teren archidiecezji szczecińsko-kamińskiej, znaleźli nocleg u polskich rodzin, co sprzyjało nawiązywaniu osobistych znajomości i wymianie doświadczeń. Mieszkańcy archidiecezji, szczególnie parafianie goszczący w swoich wspólnotach gości z zagranicy, mogli w mniejszej skali poczuć atmosferę ŚDM i doświadczyć powszechności Kościoła.

²⁵ Por. AKSK, WD, DM-ŚDM 2016, bez sygn., Informacje Wydziału Duszpasterskiego z dnia 13 września 2016 r.

²⁶ Por. S. Mandes, *Młodzi Polacy przed Światowymi Dniami Młodzieży w Krakowie. Raport z wywiadów pogłębionych z młodymi katolikami*, Warszawa 2016, s. 29–32.

Podsumowanie

Światowe Dni Młodzieży Kraków 2016 oraz poprzedzające je Dni w Diecezjach były wydarzeniami bez precedensu w historii Kościoła w Polsce. Polskie diecezje goszczące pielgrzymów z różnych stron świata miały możliwość zaprezentować swoje duchowe bogactwo oraz podzielić się swoją wiarą z przyszłymi z innych państw, narodów oraz kręgów kulturowych. Z kolei młodzież, będąca żywą częścią Kościoła lokalnego w Polsce, mogła doświadczyć piękna i różnorodności Kościoła powszechnego.

Dni w Diecezjach stanowiły dla wielu obcokrajowców pierwszy kontakt z Polską, jej mieszkańcami, kulturą oraz historią. Podczas kilku lipcowych dni 2016 roku wszystkie diecezje w Polsce stały się gospodarzami radosnego święta młodych, które przygotowywało pielgrzymów na centralne wydarzenia Światowych Dni Młodzieży w Krakowie.

Archidiecezja szczecińsko-kamieńska, jedna z najdalej położonych od Krakowa, przygotowała bogaty program religijno-kulturalny, w którym wzięło udział wielu mieszkańców regionu oraz goście z zagranicy. W organizację tego wydarzenia było zaangażowanych wielu wolontariuszy, jak również władze samorządowe, instytucje kulturalne oraz służby państwowe. Istotnym elementem pracy przed Światowymi Dniami Młodzieży były przygotowania duchowe, spotkania formacyjne we wspólnotach młodzieżowych działających przy parafiach oraz różne rodzaje zaangażowania w wolontariat podjęte przez młodych ludzi. W wielu parafiach etap przygotowań do ŚDM i DwD był okazją do ożywienia duszpasterstwa młodzieży, do znalezienia nowych dróg dotarcia do młodego pokolenia.

Podjęty i przeanalizowany w artykule temat Dni w Diecezjach na przykładzie Kościoła szczecińsko-kamieńskiego prowokuje i zachęca do dalszych szczegółowych badań. Warto byłoby podjąć pogłębioną analizę duszpasterską, jakie owoce przyniosły ŚDM i DwD dla wspólnot parafialnych archidiecezji szczecińsko-kamieńskiej, szczególnie dla szeroko rozumianego duszpasterstwa młodzieży? Czy uczestnikom ŚDM zaoferowano potem dalszą drogę formacji? Czy wraz z upływem czasu entuzjazm i zaangażowanie młodzieży nie osłabło i nie nastąpił powrót do sytuacji sprzed ŚDM-u? Czy dla duszpasterzy i katechetów uczestniczących w tych wydarzeniach były one pomocą w dalszej pracy z młodzieżą?

Bibliografia

Źródła archiwalne

Archiwum Kurii Szczecińsko-Kamieńskiej, Wydział Duszpasterski

DM-ŚDM 2016, bez sygn., Archidiecezjalne Centrum Świątowych Dni Młodzieży w Szczecinie (1.09.2015).

DM-ŚDM 2016, bez sygn., Informacje Wydziału Duszpasterskiego z dnia 13 września 2016 r.

DM-ŚDM 2016, bez sygn., Kalendarz peregrynacji Krzyża i Ikony ŚDM, 6–20 lutego 2016 r.

DM-ŚDM 2016, bez sygn., Notatki ze spotkań Archidiecezjalnego Centrum ŚDM z 13.04.2015, 8.06.2015, 28.09.2015, 5.04.2016 oraz 15.06.2016.

DM-ŚDM 2016, bez sygn., Propozycje współpracy z miastem i regionem, Dni w Diecezjach w ramach Świątowych Dni Młodzieży 2016, 20–25 lipca 2016 r. Szczecin.

DM-ŚDM 2016, bez sygn., Struktura Archidiecezjalnego Centrum ŚDM (20.01.2015).

Sygn. Car-242-04-16.

Sygn. CK 105/2015, Dekret powołujący Dekanalnych Koordynatorów Świątowych Dni Młodzieży – Kraków 2016.

Sygn. CK 2/2016, Komunikat Kurii Metropolitalnej Szczecińsko-Kamieńskiej (14.01.2016 r.).

Sygn. DM 4/2015, Dekret powołujący Dekanalnych Koordynatorów Świątowych Dni Młodzieży – Kraków 2016.

Opracowania

Benedykt XVI, *Wydarzenia minionego roku wskazują drogę ku przyszłości*, „L'Osservatore Romano” (wyd. pol.) 2 (2009), s. 9–12.

Dzięga A., (abp), *Słowo Pasterskie na XV niedzielę zwykłą – 10 lipca 2016 r.*, „Prezbiterium” 7–8 (2016), s. 186–189.

Franciszek, *Misericordiae Vultus. Bulla ogłaszająca Nadzwyczajny Jubileusz Miłosierdzia*, „L'Osservatore Romano” (wyd. pol.) 5 (2015), s. 4–15.

Franciszek, *Niech was będzie słycać*, „L'Osservatore Romano” (wyd. pol.) 8–9 (2013), s. 8–9.

Franciszek, *Zarażanie radością. Orędzie na XXIX Światowy Dzień Młodzieży 2014 r.*, „L'Osservatore Romano” (wyd. pol.) 2 (2014), s. 10–13.

Fryszka P., *Rys historyczny Dni Młodych w Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej*, w: *Poradnik uczestnika Dni Młodych Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej*, red. P. Fryszka, Szczecin 2017, s. 58–62.

Jan Paweł II, *Orędzie do młodych całego świata z okazji V Światowego Dnia Młodzieży*, „L'Osservatore Romano” (wyd. pol.) 10–11 (1989), s. 32.

Jan Paweł II, *Przekroczyć próg nadziei*, Lublin 1995.

- Kohn F., *Światowe Dni Młodzieży w Paryżu. Olbrzymie zaskoczenie postawą młodzieży francuskiej*, w: *Młodzież nadzieją Kościoła i świata*, red. L. Balter i in. Poznań 2008, s. 297–308.
- Korpyś I., *Wszystko o Świątowych Dniach Młodzieży*, Częstochowa 2016.
- Krajowe Duszpasterstwo Młodzieży, *Cz@t ze Słowem! Przygotowania duchowe do ŚDM 2016 w Krakowie*, Warszawa 2013.
- Krajowe Duszpasterstwo Młodzieży, *Deo Profil. Przygotowania duchowe do ŚDM 2016 w Krakowie*, Warszawa 2015.
- Krajowe Duszpasterstwo Młodzieży, *Serce 2.0. Przygotowania duchowe do ŚDM 2016 w Krakowie*, Warszawa 2015.
- Mandes S., *Młodzi Polacy przed Świątowymi Dniami Młodzieży w Krakowie. Raport z wywiadów pogłębionych z młodymi katolikami*, Warszawa 2016.
- Podręcznik pokolenia JP2. Ojcowskie słowo do młodych świata, Polski i Lednicy*, red. H. Koźmińska, Poznań 2008.
- Program Dni w Diecezji w ramach Świątowych Dni Młodzieży 2016. Archidiecezja Szczecińsko-Kamieńska (Damaszek)*, w: *Szczecin. Przewodnik pielgrzyma*, Szczecin 2016.
- Radwańska K., Siurnicka A., *Jak formowały się Wieczernik i Synaj? – przygotowania do Świątowych Dni Młodzieży 2016 w Krakowie na przykładzie archidiecezji warmińskiej i diecezji tarnowskiej*, w: *Młodzież nadzieją Kościoła czy Kościół nadzieją młodzieży?*, red. J. Dziedzic, M. Ostrowski, T. Panuś, Kraków 2017, s. 365–376.
- Szczodry M., *Program formacyjny polskiej młodzieży w kontekście przygotowań do Świątowych Dni Młodzieży Kraków 2016*, „*Studia Paradayskie*” 26 (2016), s. 219–220.

Źródła internetowe

www.sdm.ichtis.info (dostęp: 10.10.2016).

DNI W DIECEZJACH JAKO PRELUDIUM PRZED ŚWIATOWYMI DNAMI MŁODZIEŻY W KRAKOWIE. DOŚWIADCZENIE ARCHIDIECEZJI SZCZECIŃSKO-KAMIENSKIEJ

Streszczenie

Dni w Diecezjach są integralną częścią Świątowych Dni Młodzieży. Odbywają się na terenie kraju, w którym ma miejsce międzynarodowe spotkanie młodzieży z papieżem – poprzedzają wydarzenia centralne. Po raz pierwszy formuła taka została zaproponowana młodzieży podczas Świątowych Dni Młodzieży we Francji w 1997 roku.

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie Dni w Diecezji, które miały miejsce na terenie archidiecezji szczecińsko-kamieńskiej w tygodniu poprzedzającym Światowe Dni Młodzieży w Krakowie w lipcu 2016 roku. W tym celu przeprowadzono kwerendę w archiwach Wydziału Duszpasterskiego Kurii Metropolitalnej oraz w Archidiecezjalnym Centrum ŚDM. Omówiono przygotowania organizacyjne i duchowe do Dni w Diecezji w archidiecezji szczecińsko-kamieńskiej oraz ich program, jak również uczestnictwo młodzieży polskiej i zagranicznej w Dniach w Diecezji oraz w Światowych Dniach Młodzieży w Krakowie.

Słowa kluczowe: Światowe Dni Młodzieży, Dni w Diecezjach, młodzież, Szczecin, archidiecezja szczecińsko-kamieńska

**DAYS IN THE DIOCESE AS A PRELUDE
TO THE WORLD YOUTH DAYS IN CRACOW.
EXPERIENCE OF SZCZECIN-KAMIEŃ ARCHDIOCESE**

Summary

Days in the Diocese constitute an integral part of the World Youth Days. They take place within a country where the international meeting of the youth and the Pope takes place – they precede the main events. The first time this formula was applied was during the World Youth Days in France in 1997.

The aim of this article is to present Days in the Diocese that took place in the Szczecin-Kamień Archdiocese in the week preceding the World Youth Days in Cracow in July 2016. For that purpose a preliminary archival search was conducted in the archives of Pastoral Department of Metropolitan Curia and in the Archdiocesan Centre of the World Youth Days. The article presents spiritual and organizational preparations for Days in the Diocese in Szczecin-Kamień Archdiocese and the program of the event, as well as participation of Polish and foreign youth in Days in the Diocese and the World Youth Days in Cracow.

Keywords: World Youth Days, Days in the Diocese, the youth, Szczecin, Szczecin-Kamień Archdiocese

Aneks²⁷

Program Dni w Diecezji w ramach Świątowych Dni Młodzieży 2016
Archidiecezja szczecińsko-kamieńska (Damaszek)

20.07.2016 r. – środa**Dzień przyjazdu i zakwaterowania u rodzin**

Grupy dojeżdżają pod wskazany adres parafii, który otrzymają po zarejestrowaniu się na ŚDM. W parafii na gości oczekują wolontariusze, którzy pomagają w zakwaterowaniu.

21.07.2016 r. – czwartek**Powitanie młodzieży i rozpoczęcie Dni w Diecezji w Szczecinie**

Do godz. 9:00 zbiórka w parafiach zamieszkania; wspólne wyjście/przejazd do Katedry

10:00 Katedra: przywitanie grup, zawiązanie wspólnoty, przygotowanie do Eucharystii

10:30 Katedra: Eucharystia rozpoczynająca Dni w Diecezji

12:00 Zamek Książąt Pomorskich: obiad

12:30–18:00 Zwiedzanie miasta w grupach językowych

12:30–18:00 Strefa Ciszy: możliwość modlitwy, adoracji NS i spowiedzi w wyznaczonym kościele (Sanktuarium Najświętszego Serca Pana Jezusa (Plac Zwycięstwa) i Kościoł św. Jana Ewangelisty (ul. Świętego Ducha 9)

18:00 Zamek Książąt Pomorskich: kolacja

18:30 Zamek Książąt Pomorskich: koncert ewangelizacyjny zespołu „Deus Meus”

22.07.2016 r. – piątek**Dzień wyjazdowy: goście z zagranicy oraz młodzież z Archidiecezji udają się do Myśliborza lub Świnoujścia****Myślibórz:**

Ok. 9:00 Wyjazd autokarów ze Szczecina

11:00 Przyjazd do Myśliborza

12:00 Plac przy Sanktuarium: nabożeństwo odnowienia przyrzeczeń chrzcielnych

²⁷ Opracowano na podstawie: *Program Dni w Diecezji w ramach Świątowych Dni Młodzieży 2016. Archidiecezja Szczecińsko-Kamieńska (Damaszek)*, w: *Szczecin. Przewodnik pielgrzyma*, Szczecin 2016, s. 4–6.

- 13:00 Rynek: obiad
14:30 Plac przy Sanktuarium: Koronka do Miłosierdzia Bożego
15:15 Czas wolny, zwiedzanie miasta, możliwość celebracji mszy św. w grupach językowych
17:00 Rynek: koncert zespołu „Testimonium”
18:30 Rynek: kolacja
19:00 Wyjazd z Myśliborza do Szczecina

Świnoujście

- 8:20 Dworzec Szczecin Gł. – zbiórka grup
8:37 Odjazd pociągu ze Szczecina do Świnoujścia
9:55 Przyjazd do Świnoujścia
10:20 Przeprawa promowa
10:45 Plac Wolności – Muszla Koncertowa: „korowód Mieszka”
11:30 Muszla Koncertowa: nabożeństwo odnowienia przyrzeczeń chrzcielnych
12:30 Obiad
13:00 Czas wolny, zwiedzanie miasta, możliwość celebracji mszy św. w grupach językowych
16:30 Muszla Koncertowa: koncert zespołu „Som Gorski”
17:30 Wydanie prowiantu
18:20 Przeprawa promowa
18:59 Odjazd pociągu ze Świnoujścia do Szczecina
20:18 Przyjazd do Szczecina

23.07.2016 r. – sobota

Dzień Jedności w Szczecinie

- Do godz. 9:00 zbiórka w parafiach zamieszkania; wspólne wyjście/przejazd do Katedry
10:00 Plac przy Katedrze: prezentacja wszystkich grup (zagranicznych i polskich), prezentacja archidiecezji, miasta i regionu
10:30 Marsz Narodów (Katedra – Jasne Błonia)
12:00 Jasne Błonia: zakończenie marszu, modlitwa przy pomniku Jana Pawła II
12:15 Jasne Błonia: obiad
12:30–17:00 Czas wolny, zwiedzanie miasta

- 13:00–18:00 Strefa Ciszy: możliwość modlitwy, adoracji NS i spowiedzi w wyznaczonym kościele (Sanktuarium Najświętszego Serca Pana Jezusa [Plac Zwycięstwa] i Kościół św. Jana Ewangelisty [ul. Świętego Ducha 9])
- 17:00 Sanktuarium NSPJ – wspólne świętowanie: koncert ewangelizacyjny zespołu „Clerboyz”
- 18:15 Park przy Sanktuarium NSPJ – kolacja
- 19:00 Bazylika św. Jana Chrzciciela – msza św.
- 20:00 Bazylika św. Jana Chrzciciela – Adoracja, uwielbienie

24.07.2016 r. – niedziela**Dzień w parafiach i u rodzin**

Do południa: msza św. ze wspólnotą parafialną

Obiad u rodzin

Zwiedzanie miasta i okolicy

23:40 Dworzec Szczecin Gł. – zbiórka grup

25.07.2016 r. – poniedziałek

Dzień wyjazdu do Krakowa

00:15 Odjazd pociągu specjalnego ze Szczecina do Krakowa (przyjazd do Krakowa o godz. 8:59)